

## КЛЮЧОВІ ЗАВДАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДО 2020 РОКУ

Між тим, в Україні є необхідні передумови не тільки для економічного зростання, але й для економічного і соціального процвітання. Насамперед це значні людські, технологічні, виробничі і природні ресурси: підприємливі та освічені люди нового покоління, виробничий і науково-технічний потенціал, що послугує стартовим майданчиком переходу до зростання, яке створює конкурентну основу економіки.

**Стратегічними орієнтирами середньострокового соціально-економічного розвитку України мають бути:**

- якомога скоріший вихід на обсяги національного виробництва кінця 1980-х рр., але зі структурою економіки, обумовленою переходом до ринкової економіки;
- вихід на стандарти добробуту, притаманні "країнам середнього достатку" (у тому числі середньодушовий ВВП за паритетом купівельної спроможності – 12-15 тис. дол. США);
- підтримання наукового і технологічного потенціалу України за напрямками, здатними забезпечити її конкурентні переваги та національну безпеку;
- створення найбільш сприятливих умов участі країни в процесах глобального економічного розвитку та європейських інтеграційних процесах.

**Стратегічний фактор:**

- створення інститутів економіки знань

**Ключове завдання:**

- перехід від експортно-сировинного до інвестиційно-інноваційного типу економічного розвитку

Період 2016-2020 рр. має стати важливим етапом прискорення економічного та соціального розвитку України шляхом здійснення прогресивного характеру структурних перетворень в економіці, поглиблення її зовнішньої інтегрованості та значного поліпшення діяльності ринкових інститутів, оскільки за протилежних умов Україна буде все більше і більше відноситися до числа країн з повністю залежним розвитком, в якій рівень соціальних протиріч буде нагромаджуватися. Отже, мова має йти про створення умов для ефективного і динамічного економічного зростання, що базується на інвестиціях та інноваціях, які забезпечать структурно-технологічну модернізацію вітчизняної економіки та стабільне підвищення добробуту громадян України. Останнє стає головною стратегічною метою економічної політики держави.

Сучасний етап соціально-економічного розвитку держави вимагає орієнтувати економічну політику на невпинне скорочення існуючого розриву між Україною та найбільш розвиненими країнами світу.

**Виходячи з цього, слід:**

По-перше, усвідомити, що ключове значення для розв'язання сучасних економічних проблем України мають реформи, які виходять за рамки економічної сфери. "Вузким місцем" є система правозастосування, передусім, судова і правоохоронна системи. Країна підійшла до такої фази, коли подальший економічний розвиток значною мірою буде визначатися станом інститутів державної влади. Стале функціонування економіки неможливе без ефективного державного апарату, справедливого суду, достойної правоохоронної системи.

По-друге, необхідно виробити інструменти економічного зростання, завдяки яким:

- 1) зростання здійснюється високими темпами, забезпечуючи подвоєння ВВП за 9-10 років;
- 2) піднесення супроводжується прогресивними структурними зрушеннями (тобто забезпечує диверсифікацію) й підвищує конкурентоспроможність країни;
- 3) демонструє високі темпи і в середньостроковій, і довгостроковій перспективі, тобто є сталим;
- 4) забезпечує зближення за рівнем економічного розвитку з найбільш розвиненими країнами (тобто темп зростання є більш високим, ніж середньосвітовий або ніж темп зростання у найбільш розвинених країнах).

По-третє, абсолютним пріоритетом мають стати реформи секторів, пов'язаних з розвитком людського потенціалу, насамперед освіти та охорони здоров'я. Головні конкурентні переваги сучасної високорозвинутої країни забезпечуються високою якістю людського по-

тенціалу й тими факторами, які безпосередньо пов'язані з життєдіяльністю людини.

По-четверте, здійснення будь-яких заходів економічної політики не повинне підривати досягнутий рівень макроекономічної стабільності. Грошова і фінансова стабілізація є найважливішим досягненням останнього десятиліття і найважливішим фактором формування сприятливого інвестиційного клімату.

По-п'яте, величезне значення у вирішенні завдань, що постали перед країною, має докорінне удосконалення її інституційної системи. Створення чітких і зрозумілих "правил гри" для всіх учасників соціально-економічного життя є загальною базою для досягнення цілей соціально-економічного розвитку. При цьому державі необхідно виробляти виключно тонкі механізми налаштування економічних процесів, що потребують обережного втручання у тканину економічного життя, оскільки за останній час з'явилися певні тенденції до збільшення адміністративного потенціалу влади.

Орієнтиром економічного розвитку України є входження до групи країн, де домінує інноваційний шлях розвитку. Вихідними умовами формування ефективної економічної системи, здатної на прискорений розвиток, та відповідно сприятливого ділового клімату є утвердження прав приватної власності (перш за все, на землю та нерухомість) та забезпечення їх захисту, створення рівних умов конкуренції, розвиток стійких і ефективних фінансових інститутів та інститутів, що здійснюють адміністрування в економіці сьогодення. Прискорення темпів інноваційної діяльності та підвищення її ефективності мають характеризуватися, передусім: активізацією структурної перебудови економіки і відповідним удосконаленням її матеріально-технічної бази з метою досягнення її сприйнятливості до науково-технічних новацій; більш досконалим і глибоким обґрунтуванням соціально-економічної доцільності, можливостей впровадження науково-технічних розробок на стадії їх планування з врахуванням рівня пріоритетності і престижності на ринках; підвищенням рівня фінансування науково-технічних розробок з урахуванням цього аспекту законодавчою базою, а також розширенням масштабів залучення позабюджетних коштів, особливо для інноваційної діяльності.

Забезпечення стабільних темпів розвитку економіки України в середньо- та довгостроковій перспективі потребує вирішення фундаментальних проблем: прискореного інвестування реального сектора економіки завдяки реалізації державних заходів щодо запровадження ефективних механізмів залучення коштів населення, доходів від приватизації та створення сприятливих умов для внутрішніх і прямих іноземних інвестицій; реалізації з боку держави ефективних інституційних перетворень у напрямку реформування інститутів власності, створення ринкової інфраструктури, розвитку корпоративного руху, підвищення ефективності виробництва та обміну, реалізації програми енергозбереження; проведення жорсткої бюджетної політики шляхом зміцнення бюджетної дисципліни, підвищення контролю за видатками, оптимізації пільгового оподаткування при зменшенні податкового тягаря для виробників, вдосконалення системи державних закупівель; використання ефективних інструментів грошово-кредитної політики щодо забезпечення необхідної збалансованості монетарних і макроекономічних показників.

#### **Інструменти:**

##### **1. Позиціонування України у геоekonomіці**

Враховуючи, що основними характеристиками розвитку світової економіки до 2020 р. можуть стати масштабне використання сучасних технологій в країнах, що розвиваються; перетворення Китаю та Індії на головні локомотиви світового економічного зростання; старіння населення в розвинених країнах на тлі швидкого зростання населення в країнах, що розвиваються; прискорення інновацій, посилення їх впливу на економічний розвиток, зовнішньополітичні стратегії України мають орієнтуватися на пріоритетний розвиток економічних відносин з найбільш динамічними країнами та регіонами світу – не лише сьогоднішніми, але насамперед потенційними лідерами світової економіки:

- Перехід від міжнародної спеціалізації на низько технологічних товарах і послугах, які втілюють в собі незначну додану вартість, до спеціалізації на середньо- та високотехнологічних видах виробництва. Об'єктами міжнародної спеціалізації могли би стати насамперед галузі ракетно-космічної техніки, енергомашинобудування, нових матеріалів із заданими властивостями, мікроелектроніки, комп'ютерних та інженерних послуг, біотехнологій, нових методів отримання енергії та виробництво енергозберігаючого обладнання, впровадження технологій охорони навколишнього середовища.

- Реструктуризація імпорту за рахунок його концентрації на товарах і послугах, які втілюють передові світові технології – із відповідним відносним зменшенням імпорту стандартизованих видів товарів і послуг, які Україна здатна самостійно виробляти на належному рівні ефективності – за рахунок їх прогресуючого заміщення конкурентоспроможними українськими товарами та послугами, які виробляються самостійно або в кооперації з провідними світовими виробниками.

- Розвиток двосторонньої транснаціоналізації виробництва – замість нинішньої тенденції до одностороннього підпорядкування окремих галузей української економіки закордонним ТІК, впровадження механізмів захисту національної економіки від негативних впливів їх політики, пріоритетність формуванню власних ТНК.

- Перехід до цивілізованої системи регулювання міжнародних міграційних потоків, насамперед стосовно відтоку української кваліфікованої робочої сили та високоосвічених фахівців за кордон, включаючи систему відшкодування витрат держави на підготовку фахівців, що виїжджають на роботу за кордон.

Розвиток правових інститутів для ефективного здійснення зовнішньоекономічних операцій, у тому числі у відповідності з прийнятими країною зобов'язаннями щодо вступу до СОТ та адаптації правової системи до норм права Європейського Союзу. У цьому відношенні особливо важливим є врегулювання комплексу питань, пов'язаних з впровадженням в Україні прийнятих у СОТ та в ЄС форм і методів регулювання міжнародної торговельної діяльності та надання державного сприяння економічному розвитку; створенням стабільного та передбачуваного, вільного від корупції та надмірного державного втручання в економіку інвестиційного клімату; створенням умов для прискореного розвитку окремих форм зовнішньоекономічної діяльності, включаючи розвиток міжнародної електронної торгівлі, впровадження електронних технологій у діяльність фондових бірж, регулювання ф'ючерсних операцій з фінансовими і валютними інструментами; стримування масового відтоку за кордон інтелектуального капіталу країни; міграцією і працевлаштуванням українців за рубежом і іноземців на території України, включаючи вирішення питань, зв'язаних з регулюванням умов працевлаштування українців за рубежом, і нерегульованого напливу закордонних мігрантів в Україну, що приносять із собою серйозні соціальні (у т.ч. в аспекті правопорядку) і медичні проблеми.

З метою забезпечення вищевказаних пріоритетів варто прийняти довгострокову концепцію структурної перебудови національної економіки та цілеспрямовано формувати такий інвестиційний режим, у рамках якого був би економічно доцільний перетік капіталу у більш перспективні і стратегічно вигідні види економічної діяльності. А для цього він, зокрема, повинен передбачати комплекс державних заходів, у т.ч. здійснюваних через спеціально уповноважені державні організації або діючі за дорученням держави недержавні структури (недержавні агентства розвитку, інститути фінансування і страхування експорту і т. п.):

- прогресуюче зниження реальних процентних ставок по кредитах для сфери зовнішньоекономічної діяльності з метою більш ефективної концентрації фінансових коштів для здійснення кредитування закордонних споживачів української продукції;

- створення сучасної системи страхування кредитів і зовнішньоекономічних ризиків для експорту капіталомістких товарів;

- економічні, в тому числі, податкові стимули, податкове кредитування імпорту інвестиційного устаткування для створення технологічно досконалих виробництв;

В розвинутих країнах податкові стимули навіть перебільшують інвестиції: в Австралії податкові пільги складають 150% інвестицій, в Бельгії – 110%, також в багатьох країнах передбачено стовідсоткове виключення з оподаткованого доходу коштів, спрямованих на інновації.

- тимчасове підвищення тарифного захисту освоєння нових, технологічно ємних виробництв;

- надання державою безкоштовних техніко-економічних консультацій та інформаційного забезпечення для розгортання експортоорієнтованих високотехнологічних виробництв, освоєння нових ринків.

**Бундза С.В.**

*Студентка 7-го курсу*

*Національної академії управління*